

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmma Diana

Diana, Antonino

Coloniae Agrippinae, 1656

Inquisitorum Praxis in procedendo

urn:nbn:de:hbz:466:1-40647

admitti potest, quando scilicet reus re-
vocat aliqua non plenè probata ad execu-
tandos complices affines, amicos, &c.
imò etiam plenè probata, dummodo
adversum se confessus sit, nec retractet,
hæresim consummatam, in hoc enim casu
suarò relaxandus erit; quia præsumitur
illas res revocare, vel celare metu,

*Nisi revocet
statim. Et in
pysentia ju-
dicis.*
*Si verò revo-
cet post im-
pletam pœ-
nitentiam,
puniri debet
ut temera-
rius Inquisi-
torum arbi-
trio.*
vel alia de causa. Ita San. Vincente in ma-
nuscript. c. 5. num. 3. & c. 2. §. 6. Universa-
liter autem revocans confessionem etiam
contra se factam statim, & in præ-
sentia judicis, etiam si non probat erro-
rem, non est relaxandus, quia revocasse
præsumitur propter errorem & lapsum
linguæ. Qui verò confessionem de hæ-
resi factam revocat post impletam pœ-
nitentiam, puniendus est tamquam
temerarius. Inquisitorum arbitrio: su-
stigatione nonnunquam, addita com-
minatione gravis pœnæ, si in eandem
temeritatem incidit: & si persistat, tra-
dendus Curie sæculari ut impœnitens.
Ita Soufa Aphor. lib. 1. c. 48. n. 23. p. 4. tr. 7.
ref. 22.

INQUISITORVM PRAXIS
In procedendo.

*In accusatio-
ne hæresis non
requiruntur
solemnitates
juris libello-
rum, ff. de
accus.*
180. **I**n accusatione hæresis non
sunt necessariae solemnitates
legis libellorum ff. de accus. Ita Seaccia
de iud. lib. 2. cap. 52. numer. 3. Unde ait
Paramus de orig. Inquis. lib. 3. question. 9.
numer. 93. in accusatione portecta con-
tra hæreticum per Procuratorem fisca-
lem non debere apponi locum & tem-
pus præcisum commissi criminis, sed
tantum oppidum, seu civitatem, & mens
sem ac annum, part. 4. tract. 8. ref. 40. §.
Notandum.

*Et admitti
potest ad ac-
cusandum
inimicus
capitalis.*
181. Ad accusandum, ait Pegna com-
ment. 146. non posse Inquisitores inimi-
cum capitalem admittere. Et ita videtur
inferri ex cap. testes, 2. q. 7. ubi repulsus
à testimonio, repellitur ab accusatio-
ne, nam ut omnes concedunt: inimicus
capitalis in testimonium hæresis non ad-
mittitur, Sed ego puto cum Arclatano

n 10. admitti posse, cãtã tamèn & tam-
quam suspectum; nam inimicus admitti-
tur ad accusandum, ut persequatur
suam & suorum injuriam; & quidem
injuriam suam persequitur quis in accu-
satione hæresis: quia ex l. Manichæos C.
de hæret. quæ in Religionem divinam
committuntur, omnium injuriam respi-
ciunt. Ibid. initio.

182. Ad denunciandum, admittere
possunt absentes, si proprio nomine &
juramento denunciationem firmet. Ita
Simanca p. 4. tr. 8. ref. 41.

183. Admittere etiam posse denuncia-
tionem in scriptis sine nomine denuncia-
toris, & testes in tali denunciatione no-
minatos ad examen vocare, ait Paramus
quest. 6. num. 93. Quæ opinio olim non
displicebat; nam ex Caltro tom. 1. tr. 4.
disp. 8. punct. 4. n. 4. de hæ. q. 85. num. 68. &
Fatimacio, admittendi sunt testes, quos
defert inimicus capitalis, unde multo
magis contra ipsos admittendi videntur,
quos præstat denunciator occultus,
cum illi sint suspectiores. Sed, quia pra-
xis est in contrarium, à contraria ipso-
rum opinione non est recedendum. p. 4.
tr. 8. ref. 41.

184. Ad hoc ut possint Inquisitores
procedere contra aliquem, & ipsum de
hæresi interrogare. Valentia to. 2. disp. 6.
q. 13. punct. 4. §. 1. & alii requirunt, ut talis
suspectus, vel propter publicam in-
famiam, vel propter semiplenam proba-
tionem, vel propter gravia indicia. Sed
Rojas de hæ. part. 2. n. 20. & alii docent,
modicam & levem suspicionem suffice-
re, Castrus disp. 7. punct. 1. num. 7. distin-
guit, atque primam opinionem proce-
dere, quando levis suspicio de hæresi or-
itur ex jure aut consuetudine, ut in con-
trahentibus v. g. binas nuptias: secun-
dam verò quando levis suspicio oritur
ex delicto cui ex opinione, DD. adnexa
est suspicio, non autem à lege, aut con-
suetudine. Omnes hæ opiniones sunt
probabiles, Sed secunda magis placet,
cum hoc ut procedat in persona vili, im-
proba & abjecta: non inhonesta, nobili,
religiosa. Ita Pegna part. 2. comm. 12. &
80. p. 4. tr. 8. ref. 39.

185. Julius

Sive procedo-
re debeant
per denun-
tiationem aut
querelam.
Sive per In-
quisitionem
generalem.

185. Julius Clarus *lib. 5. §. finali, quæst. 6. n. 7.* quamvis admittat, in hoc crimine ex levi suspitione procedi posse, requirit tamen denunciationem, vel querelam, alias inquit, nimis latae habeant darentur Inquisitoribus. Sed ego teneo cum Scaccia *de iudic. lib. 1. cap. 59. n. 11.* stante suspitione, quæ levis sit per comparationem ad vehementem; in se tamen iudicis arbitrio sit notabilis, juxta *Gloss. 1. c. excommunicamus, §. qui autem, de heret.* (de qua re fuse Albertinus *de agnoscenda quæst. 34. num.*) procedi posse non solum per viam accusationis, seu denuntiationis, sed etiam per viam Inquisitionis generalis non precedente infamia, ex *cap. accusatus, de heret. in 6.* Ratio est; nam alioqui sequeretur, quod si quis Crucem combureret, vel aliud factum hæreticale committeret, & Inquisitor inquirendo generaliter, eum inveniret sine denunciatione & accusatione non posset contra eum procedere quod est absurdum *p. 4. tr. 8. n. 4.*

Ad capturam
aliqua re-
quirunt in-
dicia tortu-
ra.

186. Ad reorum capturam non proceditur ex *Cantera qq. crim. cap. 1. quæst. 1. num. 60.* nisi sint sufficientia indicia ad torturam, & sic servari testatur ab Inquisitoribus Hispaniæ, sicut etiam de Inquisitoribus Italiæ testatur *Genvensis in pr. cap. 68. num. 1.* Qui addit, quod quando persona denunciata est gravis, solet Inquisitor uni ex Consultoribus injungere, ut se ab illius Parocho secreto informer de vita & moribus. Atque hæc, quia carceratio in rebus fidei famam non parum lædit, Imò testatur *Palauus tom. 1. tr. 4. disp. 8. punct. 13. §. 1. n. 5.* statutum esse in Hispania, ut secluso periculo fugæ, &c. nullus Inquisitor particularis capiat Religiosam, vel aliam personam nobilem, nisi supremum Senatum consulat, missis ad illum probationibus & indiciis contra illum, quod habetur in *Instructione Tolertana ann. 1561. num. 5.* *Rojas de her. part. 2. asser. 1. num. 22.* ait, sufficere testimonium unius omni exceptione majoris, secus si denunciatus sit nobilis & bonæ famæ. Quate *Acugna de Conf. solic. q. 4. n. 27.* ait, Sacerdotem in causa hæresis

Summa Diann.

non esse incarcerationum ex unius testis delatione. Sed in casu occurrenti DD. Inquisitores considerent qualitates testis & rei. *part. 4. tr. 8. ref. 1. & 1. §. 2. circumstantandum est.* Quod etiam procedit in captura Confessarii sollicitantis, qui non debet capi ex delatione unius mulieris quantumvis honestæ, potest tamen ex hoc contra ipsum inquiri, & si inveniat levis, seu malæ vitæ, tunc capi. Ita *Freytas add. ad Acug. q. 4. n. 27.* contra *Canteram qq. crim. c. 2. q. 1. n. 47. part. 4. tract. 5. ref. 55.*

187. In casu tamen duplicis Matrimonii, antequam ad capturam procedatur, præcedere debet plena probatio ut constet, reum uno eodemque tempore duas uxores habere, idque non solum ipsius delatione, sed etiam testibus legitimis, aut authentica de libro Parochi, ubi adscribi solet. Testes verò satis est, quod dicant, mulierem pro uxore rei haberi, illumque eam, tamquam uxorem tractare, in una domo convivere, &c. Quod si talis antequam testificetur, seipsum Inquisitori detulerit, non in carcere secreto, sed in peculiari domo, recludendum esse, ait *Castus tom. 1. sum. tract. 4. disp. 8. punct. 16. §. 8. num. 2. p. 4. tr. 7. ref. 4.*

188. Possunt Inquisitores procedere in causis fidei simpliciter & de plano, sine strepitu, & figura iudicii, ex privilegio in *cap. statuta de heret. in 6.* Ita *Scaccia de iudic. lib. 1. cap. 52. num. 2.* & alii. Quod tamen privilegium non tollit solemnitates juris divini, aut juris gentium neque necessaria ac substantialia causæ, qualis est legitimatio personarum, &c. alioqui processus esset nullus. *p. 4. tract. 8. ref. 48.*

189. Quod si denunciatus sit absens, & delictum plene probabile videatur, mandat *Hispalensis Instructio ann. 1484. numer. 19.* ut per edictum citetur ad allegandum, firmandum processum, & omnes actus illius; infra terminum dierum triginta, de decem, in tres terminos dividendum, vel etiam plurimum pro quantitate distantie. Dicit autem, quia citatio est necessaria etiã

T. tr

pro

Sed circa hoc
Inquisitores
considerent
qualitates
testis & rei.
circumstan-
tandum est.
& qua-
litates testi-
& rei.

Cum hoc
quod ad ca-
pturam ob-
stet, reum uno
eodemque
tempore duas
uxores habere,
idque non
solum ipsius
delatione, sed
etiam testibus
legitimis
aut authentica
de libro Parochi,
ubi adscribi
solet. Testes
verò satis est,
quod dicant,
mulierem pro
uxore rei
haberi, illumque
eam, tamquam
uxorem tractare,
in una domo
convivere, &c.

Inquisitores
in causa fidei
procedere
possunt de
plano.
Non tamen
sine solemnitate
juris
divini, & ju-
ris gentium.

Vnde si de-
nunciatus est
absens, citari
debet ad al-
legandum in-
fra 30. aut
plures dies
distinctos in
tres terminos.

prosententia definitiva. Sed Castrus *to. 1. tract. 4. dist. 8. punct. 4. num. 3.* quamvis doceat unicam citationem tribus æquivalentem sufficere, quia in nullo iure expressè habetur, quòd debeat esse trina: maxime in hoc crimine, in quo iudex non tenetur ad solemnitates juris aliàs requisitas; tres tamen ait expediri solere. *part. 4. tract. 8. resolut. 80.* Sed ego teneo cum Rojas *singul. 29. num. 2.* & aliis, tres citationes requiri, quamvis Carterius de hæret. *num. 128.* habeat, sufficere duas. *part. 4. tract. 8. ref. 42. §. Sed*

Citatio vero continere debet causam, ob quam vocatur.

Et si sit contumax, condemnatur.

quot. Citatio autem debet continere causam, scilicet, quòd compareat ex causa fidei. Ita Decianus *lib. 5. c. 32. n. 8.* Quamvis Pegna *part. 3. comm. 33.* putet, sufficere, quod citetur ad comparandum coram Inquisitoribus volentibus ab eo aliqua scire. *Ibid. §. Notandum.* In singulis verò citationibus, si reus sit convictus, fiscalis libellum accusatoris edit, & cum terminus elapsus fuerit, ad publicam sententiam proceditur, & ejus statua comburitur. Si verò sit leviter suspectus, & citatus sub pœna excommunicationis non compareat, fiscalis petat libellos aggravatoribus, quibus ejus contumacia denunciatur, & tunc si post annum non compareat, Inquisitores declarent illum hæreticum. Ita Sousa *c. 49. à num. 2. p. 4. tr. 7. ref. 27. & tr. 8. ref. 42. §. Notandum* in fine.

Etsi compareat post annum, non auditur quoad bona.

192. Si contumaces post annum compareant, tenet Scaccia *ib. c. 98. n. 34.* quod audiri debeant tam quoad personam, quam quoad bona, & ita servari testatur Romæ in Tribun. General. Inquisitionis. Sed Simanca *tit. 2. n. 21.* docet, quod circa bona non audiuntur, nisi de innocentia eorum plenè constiterit. *Ibid. & t. 7. ref. 27. §. Sed hic.*

Carceratis citius est Confessarium denotare ante judiciale Confessionem.

193. Carceratis in S. Officio, si petant Confessarium ante judiciale Confessionem, securius est; non concedere, ut mandat Instrum. Toletana *ann. 1561. num. 71.* nisi in articulo mortis. Ita Pia-secius *part. 2. c. 4. art. 6. num. 7.* qui addit, neque admittendos esse ad audiendam Missam. Sed Pegna *part. 2. comm. 25.* benignius videri inquit, ut reis etiam sanis

Confessarius concedatur, etiam si confessi non fuerint in iudicio. Multaque inde commoda oriri posse. In hoc autem casu partes Confessoris erunt, reum ad judicalem sui & aliorum confessionem hortari; & addere, nevé metu carceris, vel tormentorum, sibi, aut aliis falsum crimen imponat. Non tamen illum absolvere priusquam ab excommunicatione absolutus, & Ecclesiæ reconciliatus fuerit. *part. 4. tract. 8. ref. 6.*

194. Instructio Hispalensis *ann. 1484. n. 16.* mandabat, dari reo Advocatum & Procuratorem. Sed quoad Procuratorem revocata fuit per Instructionem Toletanam *ann. 1561. num. 35.* Et sic hodie hæretico non datur Procurator, sed solum Advocatus, ut tradit Simanca *tit. 1. num. 2. 3. part. 4. tr. 8. ref. 9.* Quod si reus sit absens, & de hæresi tantum suspectus, admittitur Procurator, ut defensor innocentia: at si sit convictus, admittitur solum ad excusandam contumaciam. Ita Sousa *lib. 2. cap. 49. numer. 11. part. 4. tract. 7. resolut. 27. §. Notandum.*

Quomodo autem se gerere debeat Advocatus cum reo, eadem Toletana instructio determinat *num. 36.* quæ videatur. Quæ autem Advocatus allegaverit reo præsentem, habenda sunt ac si ab eodem reo proferantur, nisi Advocatus erraverit, & reus, etiam post triduum, contradixerit. Simanca *titul. 1. numer. 8.*

Posiunt verò inquisitores compellere Advocatos censuris, ut alicujus rei patrocinium suscipiant. Ita Narbona *lib. 4. tit. 1. leg. 20. gloss. 22. num. 63. part. 4. tr. 8. ref. 9.*

195. Magna celeritate ait Simanca *Causas reorū tit. 44. num. 32.* expediri debere causas hæreticorum, non esse differendas spe futurarum probationum, quæ nunquam fortasse venient, & rei interim aggravantur; nec causas jam conclusas diutius differendas, ut plures simul rei ad spectaculum deferantur. Ideo Instructio Vallisolet. *ann. 1488. numer. 30.* mandat statim procedi, & reorum hæreticorum causas celeriter finire. Et inquisitor Generalis *ann. 1499.* in quadam Epistola ad inquisitores Barcin. *num. 3.* docet,

docet, quòd intra decem dies à captu-
ra detur reo accusatio cum termino ad
defendendum, & sic quam primùm po-
test ad sententiam definitivam devenia-
tur; capiendum autem non esse, nisi post
sufficientem probationem. *part. 4. tract. 8. resol. 72.*

*Et verba du-
bia regulari-
ter in sensu
Catholico
interpretari.*

196. Verba dubia, sicut & dubias te-
stium depositiones, debent Inquisitores
in sensu Catholico interpretari, nisi reus,
qui dixit verba ambigua, habeat contra
se sinistram præsumptionem, præsertim
ex qualitate personæ. Vel si ipse reus
contrarium confiteatur; & ideo ejus in-
tentio diligenter perquiri debet. Ita Al-
bertinus *de agnosc. quæst. 34 n. 48.* Quod
si neget, & indicia urgeant, venire potest
ad torturam. Ita Rojas *part. 1. num. 105. 375*
Sed in casu occurrenti, videndi om-
niud sunt. Navarr. *lib. 5. consil. 6. num. 6.*
& Simanca *tit. 54. num. 21. 22. part. 4. tr. 8. resol. 83.*

*Vocare etiam
Qualificato-
res Theologos.*

197. Debent etiam Qualificatores
Theologos vocare ad propositiones du-
bias declarandas, eisque omnimodam
fidem præbere. Imò Deltius *lib. 5. sect. 15. excomm. 1.* putat, quòd etiam si In-
quisitores sint Theologi, non pertinet
ad ipsos cognoscere, utrum factum vel
dictum sapiat hæresim, quamvis, quan-
do certum est, quòd hæresim sapiat, co-
gnoscere possint an sapiat manifestam.
Freitas verò *quæst. 5. num. 42.* utrumque
ad Inquisitores spectare inquit, si sint
Theologi. Sed in praxi semper vocantur
Qualificatores, quod etiam docet Instru-
ctio Toletana *ann. 1561. num. 1. part. 2. tr. 8. resol. 84.*

*Inquisitores
debent reum
examinare
de genere.
De parentibus
De educatione
De disciplina.
An sciat cur
captus sit.
An, & quos
habeat inimi-
cos.
De consuetis*

198. Quod attinet ad reorum exa-
men, sic procedendum est. In primis reus
interrogetur de genere suo, de paren-
tibus, de educatione, de disciplina, de
bonitate, & pravitate, de societate, & a-
micitia, de moribus, & verbis, & an scia-
tur captus sit, an aliquos habeat suspi-
ctos, quos, & qua de causa. Deinde intra
primos dies capturæ benignè admonen-
dus erit veritatem dicendam, & dum in-
terrogatur, poterit humile scammum cõ-
cedi, ut sedens, quicquid animum habeat
Tertio interrogatur de consuetis Ca-

tholica Religionis, quas devotiones ha-
beat, quando, & cui confessus sit, si com-
municaverit, Ecclesias frequentaverit:
quas preces Ecclesia præcipuis diebus
fundere soleat: & similia, quæ Christia-
ni communiter sciunt. Et hæc omnia do-
cet Zanardus *part. 3. c. 87. part. 4. tract. 8. resol. 88.*

199. Quamvis autem reus non teneatur
respondere & veritatem dicere, an-
tequam aliquam sibi cõstet processus
& acta, & judicem legitime interrogare,
ut habet probabilior sententia Cajetani
in 2. 2. a. 69. q. 2. & aliorum: hæc tamen
sententia non procedit in causa hæresis;
& ideo Inquisitores non tenentur mani-
festare infamiam, indicia contra reos,
& c. quia hæresis est crimen exceptum,
ut etiam crimen læsæ majestatis, & pro-
litio Civitatis, in quibus procedi potest
de plano, simpliciter, & absque figura
d. cii, ut habetur in *c. fin. de hæret. in 6.*
& docet Pegnera in *pr. crim. §. 5. n. 13. p. 4. tract. 8. resol. 130.*

200. Addit Cartharius *lib. 2. cap. 1. n. 27.* posse Inquisitores interrogantes
eum promittere illi impunitatem, si
verum fateatur: quia in remittendis
reus ampliore habet, quam alii Ju-
lices, potestatem. Sed Scaccia *de judic. lib. 1. c. 87. n. 2.* id negat, docetq; Inqui-
tores non debere promittere, nisi quòd
eum agent benigniori, quo poterunt,
modo, seu quòd Ecclesia dummodo non
et relapsus, secum misericorditer ager.
Sed Inquisitores circa hoc videant Pe-
nam *part. 3. comm. 23. n. 206.* & Cante-
am *qq. crim. c. 1. num. 9. p. 4. tract. 8. resolu-
tione 22.*

201. Si Inquisitores in examine co-
noverint reum ad suum Tribunal non
pertinere, non se intromittant (habe-
tur in *cap. accusatus*) sed relinquunt suis
iudicibus puniendum. Cujus sensus est,
ut Moura *de incant. sect. 3. cap. 6. num. 10.*
quod simpliciter relinquere debent, non
aliis iudicibus puniendum remittere.
Idque docet de sortilegio non sapien-
te hæresim manifestè. Sed hoc quoque
delictum hodie ad Inquisitores pertinet
ex nova constit. Sixti V. *part. 4. tract. 8. resol. 111.*

*Christiano.
An confessus
sit.*

*An commu-
n carverit.*

*Ecclesias fre-
quentaverit.
Et similia.*

*Reus verò te-
netur verita-
tem dicere.*

*absque eo,
quod sibi ma-
nifestentur*

*indicia, in-
famiam, &c.*

*Neque hæc
Inquisitores
manifestare*

illi tenentur.

*An verò pos-
sint impuni-
tatem pro-
mittere si fa-
teatur?*

*Cartharius
affirmat.*

*Scaccia ne-
gat.*

*Et quid si
cognoscant
non esse de
hæresi suspe-
ctum?*

ref. 111. Confessarium etiam sollicitan-
tem, inventum non esse suspectum, non
tenentur remittere, sed possunt ipsi pu-
niri. p. 4. tr. 5. ref. 54. §. Non desinam. & tr.
p. ref. 7. §. ult.

INQUISITORVM PRAXIS
Circa testes.

Testes in cau-
sa hæresis.

202. † DE testibus ad torturam
necessariis, & sufficienti-
bus dictum est supra à num. 104. Nunc
aliqua dicenda sunt de differentiis, &
qualitatibus testium in generali, & eo-
rum sufficientia ad plenam probationem,
pro sententia condemnatoria ad pœ-
nam ordinariam, deque eorum exami-
ne. Igitur †

Non possunt
esse inimici
capitales.

203. Inquisitores non possunt admit-
tere in testes inimicos capitales, Ita Si-
manca titul. 64. num. 80. Imò Rojas p. 1.
2. num. 231. ait, tali inimico neque in arti-
culo mortis credendum esse, neque in
tortura; etiamsi fuerit recenter recon-
ciliatus. Quænam sit inimicitia capi-
tales, docet Clazius discept. crim. di-
scept. 34. cap. 1. num. 1. & alii. Inimicitia
non capitalis non impedit, quin ali-
quis in testem admitti possit, licet ad-
minutus. Ita Parisius lib. 4. consil. 2. n. 46
Castrus Palaus tom. 1. tract. 4. disp. 8. punct.
15. §. 1. numer. 10. tenet, amicum stri-
ctum vel consanguineum inimici ca-
pitalis non esse admittendum in citi-
ne hæresis, quod generaliter, ut docet
Gabriel consil. 78. num. 8. & 24. lib. 1. de
suspectis de inimicitia, quales sunt et-
iam subditi inimici capitalis, &c. Sed
Zanchinus apud Farinacium de hæret.
quest. 158. §. 6. num. 107. tenet, admitti.
Quæ sententia amplectenda est in ca-
su, quo sunt probabiles conjecturae,
quod tales ex zelo fidei, & non ex odio
moveantur ad testificandum, ut docet
Soufa lib. 2. Aph. c. 10. num. 8. Unde di-
ctis testibus non creditur, nisi legitimo
adminiculo adjuventur. part. 4. tract. 8.
ref. 16. & 57.

Admitti pos-

204. Admittuntur tamen excommu-

nicati, criminosi, infames, socii criminu-
um, ut pater ex c. infideli factorem, de har. in
6. Unde etiam perjurus, Judæus adver-
sus Christianum apostatantem, hæreti-
cus, domesticus, familiares, consanguinei,
mulieres, minores. Ita Gundisalvus de
har. q. 13. num. 10. & 12. part. 4. tr. 8. reso-
lutione 57.

105. Et quidem hi omnes admittun-
tur, etiam si alia adsint probationes, &
sine tortura, Ita Rojas singul. 183. numer.
8. Et hoc verum est si procedatur
via inquisitionis, siue via accusatio-
nis, quidquid in contrarium asserat
Barbosa, tom. 3. lib. 5. tit. 2. cap. 5. numer.
8. Ibidem §. Dico secundò. & tractat. 6. re-
sol. 10.

206. Sed tales non admittuntur in fa-
vorem hæretici, si ab ipso adducantur.
Ita Rojas ubi supra n. 9. contra Gomez
rom. 3. cap. 12. num. 23. Admitti tamen pos-
sunt familiares, domestici, & consanguini,
maximè probatæ vitæ, sed tamquam
testes diminuti. Ita Pegna part. 3. comm.
119. contra aliquos apud Mascardum de
prob. lib. 2. concl. 857. num. 2. 4. ibid. §. Dico
tertio.

207. Item contra patrem hæreticum
admittitur filius. Qui tamen secundum
Genuensem in prax. cap. 18. num. 9. non
debet cogi, si alii suppetunt: quia
est ex privilegiatis, qui cogi debent
tantum in subsidium. part. 1. tract. 1.
4. resolutione 4. paragr. Tertia opinio, in
fine.

208. Cæterum depositio unius testis
ex inhabilibus supradictis raro sufficit
ad torturam, nisi adminiculis & gravi-
bus præsumptionibus adjuvetur. Depo-
sicio duorum sufficit, sicut etiam ad pœ-
nam extraordinariam. Ad ordinariam
verò non sufficit, nisi sint tres ad minus
vel quatuor testes, quia cum sint in-
habiles, non integrè probant; & ideo in-
habilitas debet multitudine compensa-
ri. Ita Pegna parte 3. quasi. 64. comm. 113.
Imò Clazius discept. 17. num. 46. p. 1.
vel quatuor
testes.
Etat. 8. resol. 57. §. Dico quarto. & resol.
123.

Cæterum de-
positio unius
ex testibus in-
habilibus nõ
sufficit ad
pœnam extra-
ordinariam.
Sed requirun-
tur altem-
duo.
Ad ordina-
riam verò,
vel quatuor
testes.
Vel duo omni-
exceptione
maiores,
ordi-

209. Nec item plenè quoad pœnam
ordinariam